

Redakcja ROCZNIKA FILOZOFICZNEGO IGNATIANUM*

*Wydział Filozoficzny, Akademia Ignatianum w Krakowie

In memoriam Tadeusz Ślipko SJ (1918–2015)

1 maja 2015 roku, w wieku 97 lat, odszedł do Pana Ojciec Tadeusz ŚLIPKO SJ, jeden z najwybitniejszych współczesnych polskich etyków i filozofów.

Tadeusz Tomasz ŚLIPKO — syn Jana i Marii z domu WIERZBIŃSKIEJ — urodził się 18 stycznia 1918 roku w Stratynie, w dawnym powiecie Rohatyn (obecnie w granicach Ukrainy). Po śmierci ojca w 1923 roku przeprowadził się wraz z matką do Gródka Jagiellońskiego, rodzinnego miasta rodziców. Tam w 1936 roku zdał maturę w Gimnazjum Humanistycznym im. Króla Władysława Jagiełły.

W 1937 roku — ku zaskoczeniu i niezadowoleniu matki — rozpoczął studia geologiczne na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie. Na wybór tego kierunku studiów decydujący wpływ miały opowieści kolegi siostry, który — jak wspominał Ojciec ŚLIPKO — bardzo interesująco „opowiadał o tej geologii. Podobało mi się zwłaszcza to, że na tych studiach często wyjeżdżali w teren”. Jednak „szybko okazało się, że to mama miała rację i geologia to nie jest kierunek dla mnie. [...] postanowiłem przenieść się na Wydział Humanistyczny”¹.

W 1938 roku rozpoczął więc studia na polonistyce pod kierunkiem między innymi prof. Juliusza KLEINERA i prof. Witolda TASZYCKIEGO.

---

¹ ŚLIPKO & AUGUSTYN, Wspomnienia kresowe.

Studia przerwał wybuch wojny – najpierw z Niemcami, a później z Rosją Radziecką. „Załamał mi się cały mój świat – wspominał Ojciec ŚLIPKO. – To był dla mnie koniec. Chciałem znaleźć się w innym świecie, poza tym, co się wokół mnie działo. Wtedy wyobrażałem sobie, że takim miejscem na uboczu jest właśnie klasztor”². Za radą matki wyjechał do Krakowa i trafił do jezuitów przy kościele św. Barbary na Małym Rynku, którzy skierowali go do Starej Wsi, gdzie 12 października 1939 roku został przyjęty do nowicjatu przez o. Włodzimierza KONOPKĘ SJ.

Po dwóch latach nowicjatu podjął trzyletnie studia filozoficzne w Nowym Sączu, a potem, w 1944 roku, studia teologiczne – najpierw w Nowym Sączu, a później w Starej Wsi, do której przeniesiono Wydział Teologiczny „Bobolanum”. Tam też 29 czerwca 1947 roku został wyświęcony na kapłana przez bp. Franciszka BARDĘ. Uroczystą profesję czterech ślubów złożył 2 lutego 1957 roku w Krakowie.

W 1948 roku Ojciec ŚLIPKO został skierowany do Kolegium Ojców Jezuitów w Krakowie i zaczął wykładać etykę społeczną na Wydziale Filozoficznym Towarzystwa Jezusowego. Jednocześnie rozpoczął studia na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego, które ukończył w 1949 roku obroną pracy magisterskiej na temat „Prawa do obrony społeczeństwa przed samowolą tyrana na podstawie pism Franciszka Suáreza SJ”. Z kolei w 1952 roku – na tymże Wydziale – uzyskał stopień doktora na podstawie rozprawy pt. „Zasada pomocniczości”³.

W tym samym czasie (w latach 1948–1952) Ojciec ŚLIPKO studiował również socjologię na Wydziale Humanistycznym UJ. Studia ukończył, broniąc pracy magisterskiej na temat „Rozwój narzędzi rolniczych i ich wpływ na świadomość społeczną mieszkańców małopolskiej wsi Golcowa”.

Całe życie naukowe i dydaktyczne Ojca ŚLIPKI było związane z filozofią – przede wszystkim z etyką. Był nie tylko wykładowcą na Wy-

---

² ŚLIPKO & AUGUSTYN, Wspomnienia kresowe.

³ Była to jedna z pierwszych monografii poświęconych temu zagadnieniu ze stanowiska chrześcijańskiej etyki społecznej. Por. DAROWSKI, *Filozofia w szkołach jezuitów*, s. 306–329.

dziale Filozoficznym TJ w Krakowie, pełniąc tam w latach 1957–1964 funkcję dziekana tego Wydziału. Wykładał etykę również w wyższych seminariach duchownych ojców paulinów i franciszkanów. Od 1963 do 1988 roku pracował na Papieskim Wydziale Teologicznym (obecnie Uniwersytet Papieski Jana Pawła II), a od 1965 roku związał się z Akademią Teologii Katolickiej w Warszawie (obecnie Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego), gdzie w latach 1977–1981 był dziekanem Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej. Tam też, w roku 1967, habilitował się na podstawie rozprawy „Zagadnienie godziwej obrony sekretu”. W 1973 roku uzyskał tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego, a w 1982 roku profesora zwyczajnego.

W 1988 roku przeszedł na emeryturę, kontynuując jednak ożywioną działalność naukową i pisarską.

Ojciec ŚLIPKO był autorem wielu książek, na których wykształcili się i nadal się kształcą polscy etycy i teolodzy. Już same tytuły świadczą o rozległych zainteresowaniach naukowych Autora i odwadze podejmowania trudnych i niezmiernie istotnych dla współczesnego świata problemów.

- *Etyczny problem samobójstwa*, Akademia Teologii Katolickiej: Warszawa, 1970.
- *Życie i płeć człowieka. Przedmałżeńska etyka seksualna. Etyczny problem samobójstwa*, Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy: Kraków, 1978, 1979.
- *Etos chrześcijański. Zarys etyki ogólnej*, Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy: Kraków 1974; wyd. 5 pt.: *Zarys etyki ogólnej*, Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy: Kraków, 2009.
- *Zarys etyki szczegółowej*, t. I, Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy: Kraków, 1982; wyd. 2, Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy: Kraków, 2005.
- *Zarys etyki szczegółowej*, t. II, Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy: Kraków 1982; wyd. 2, Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy: Kraków, 2005.

- *Granice życia. Dylematy współczesnej bioetyki*, Akademia Teologii Katolickiej: Warszawa, 1988; wyd. nowe pt. *Bioetyka*, Wydawnictwo Petrus: Kraków, 2009.
- *Za czy przeciw życiu*, Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy: Kraków, 1992.
- *Rozdroża ekologii*, Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy: Kraków, 1999 (współautor: Andrzej ZWOLIŃSKI).
- *Aborcja z filozoficznego, teologicznego i prawnego punktu widzenia*, Wydawnictwo Petrus: Kraków 2009.
- *Historia etyki*, Wydawnictwo Petrus: Kraków, 2010.
- *9 dylematów etycznych*, Wydawnictwo Petrus: Kraków, 2010.
- *Spacerem po etyce*, Wydawnictwo Petrus: Kraków, 2010.
- *Przedmałżeńska etyka seksualna*, Wydawnictwo Petrus: Kraków, 2012.

Ponadto Ojciec ŚLIPKO ogłosił ponad 160 rozpraw, artykułów i obszernych recenzji. Warto również odnotować, że cenzura państwa za czasów PRL nie zezwoliła na wydrukowanie kilku prac Autora. I tak, nie ukazała się jego rozprawa doktorska pt. „Zasada pomocniczości” (1952), „Marksistowska doktryna moralności” (1962) oraz kilka artykułów omawiających zagadnienia demograficzne w skali światowej i krajowej w związku z ukazaniem się encykliki JANA XXIII *Mater et magistra* (1961)⁴.

O niekwestionowanym autorytecie, jakim cieszył się Ojciec ŚLIPKO w środowisku naukowym (nawet w okresie PRL), świadczy odznaczenie go Złotym Krzyżem Zasługi (1973) i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1979).

---

⁴ Por. DAROWSKI, *Filozofia w szkołach jezuickich*, s. 306–329.

Podczas uroczystego otwarcia XX Targów Wydawców Katolickich w Warszawie Ojciec ŚLIPKO został uhonorowany Nagrodą Główną FENIKS 2014. Otrzymał ją za „imponujący dorobek naukowy, dydaktyczny i organizacyjny, zwłaszcza w czasach wymagających podtrzymywania kruchego kompromisu między władzami Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie a przedstawicielami PRL-u”. Kapituła nagrody uhonorowała go również za opracowanie na nowo koncepcji etyki chrześcijańskiej, nawiązującej do osiągnięć tomizmu, personalizmu i metod racjonalnych. Doceniła także jego rzetelność, sumienność, skromność oraz zyczliwość w relacjach międzyludzkich i w pracy badawczej.

(oprac. Jolanta KOSZTEYN)

Literatura

- DAROWSKI, R., *Filozofia w szkołach jezuickich w Polsce w XVI wieku*, Kraków : Wydawnictwo Ignatianum, 1994.
- ŚLIPKO, T. & J. AUGUSTYN, Wspomnienia kresowe. Z Tadeuszem Ślipko SJ, filozofem i etykiem, rozmawia Józef Augustyn SJ, *Życie Duchowe* 62 (2010), URL : <http://www.zycie-duchowe.pl/art-8584.wspomnienia-kresowe.htm>.